

Huvudman

Föräldraföreningen vid Musiklådan
Org.nr 817603-2319
rektor@musikladan.se

Ärendet

Tillsyn av den enskilda huvudmannen Föräldraföreningen vid Musiklådan

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Föräldraföreningen vid Musiklådan att senast den **måndag den 18 september 2023** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande ägar- och ledningsprövning; insikt i ekonomiska regelverk som gäller för associationsformen ideell förening. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Föräldraföreningen vid Musiklådan inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Föräldraföreningen vid Musiklådan ska vidta följande åtgärder

Ägar- och ledningsprövning

1. Se till att någon person i ägar- och ledningskretsen har insikt i de ekonomiska regelverk som gäller för associationsformen ideell förening. (2 kap. 5 och 5 a §§ skollagen). Insikt i ekonomiska regelverk ska finnas avseende bokföringslagen, årsredovisningslagen samt det regelverk som reglerar föreningens verksamhet, det vill säga föreningens stadgar. Detta innebär att någon eller några i ägar- och ledningskretsen genom utbildning

ska förvärva sådan insikt eller att en eller flera personer som har denna insikt tas in i ägar- och ledningskretsen.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser prövning av ekonomiska förutsättningar.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till alp-pef@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2022:7934) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har under hösten 2022 och våren 2023 genomfört en riktad tillsyn av Föräldraföreningen vid Musiklådan (org.nr 817603-2319). Tillsynen har omfattat prövning av ägar- och ledningskretsens insikt och lämplighet samt huvudmannens ekonomiska förutsättningar. Lämplighetsprövningen har avsett både de fysiska personerna och den juridiska personen. I ärendet har skriftligt material inhämtats från huvudmannen samt Bolagsverket, Kronofogdemyndigheten, Polismyndigheten och Skatteverket. Vidare har kreditupplysningar inhämtats i ärendet. Därutöver har kompletterande muntlig information inhämtats från representanter för huvudmannen den 24 april 2023.

Motivering av beslutet

Föreläggande

Ägar- och ledningsprövning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har angett att sju personer i ägar- och ledningskretsen, samtliga styrelseledamöter, har kunskap om ekonomiska regelverk. Huvudmannen har angett att RE, som är kassör i styrelsen sedan 2018, har kunskap genom eget företag och juridikstudier; att RA har erfarenhet genom makens företag via bokföring, näringsliv och kontakt med Skatteverket; att ÅF har kunskap och erfarenhet genom sitt arbete som rektor, att KS har erfarenhet genom ansvar och branschspecifik utbildning i sitt arbete vid Uppsala Stadsteater; att MK har kunskap och erfarenhet genom sitt arbete som biträdande rektor; att LG har erfarenhet genom uppdrag som internrevisor i en bostadsrättsförening samt att AL har kunskap och erfarenhet genom uppdrag som lekmannarevisor i en förening och som kassör i olika föreningar samt genom olika interna kassörsutbildningar.

Av handlingarna i ärendet framgår att RE har suttit i styrelsen sedan 2018, RA sedan 2020, ÅF sedan 2014, KS sedan 2021, MK sedan 2014, LG sedan 2017 och AL sedan 2021.

Av stadgarna för Föräldraföreningen vid Musiklådan framgår bland annat att samtliga ordinarie styrelseledamöter ska underteckna verksamhetsberättelse och årsredovisning (16 §) samt att föreningen ska ha två revisorer, varav den ena ska vara auktoriserad eller godkänd (21 §).

Skolinspektionen har i ärendet tagit del av årsredovisning inklusive undertecknad revisionsberättelse för räkenskapsåren 2020/2021 och 2021/2022 samt balans- och resultaträkning för samma perioder och för perioden 2022-07-01 – 2023-03-31. Av årsredovisningarna framgår bland annat följande. Årsredovisningen för 2021/2022 är inte daterad. Båda årsredovisningarna är endast underskrivna av rektor (ÅF) och ordförande (LG) och revisionsberättelsen är undertecknad av revisor vid Dala Office Support AB som inte är godkänd eller auktoriserad revisor. På första sidan i årsredovisningarna finns ett så kallat fastställelseintyg som är underskrivet av rektor (ÅF), kassör (RE) och ekonom (JH). I årsredovisningen för 2020/2021 har fordringar redovisats under skulder med omvänt tecken. Även i till Skolinspektionen inlämnade årsredovisningar för räkenskapsåren 2017/2018, 2018/2019 och 2019/2020 har fordringar redovisats under skulder med omvänt tecken samt skulder redovisats under tillgångar med omvänt tecken.

Vid kompletterande muntligt samtal med Skolinspektionen har representanter för huvudmannen uppgett i huvudsak följande. Anledningen till att inte alla i styrelsen har skrivit under årsredovisningarna är att det är så de alltid har gjort. Däremot skrivs årsmötets protokoll under av hela styrelsen. Enligt representanterna kan de ändra på detta, om det är så att alla ska skriva under. Även vad gäller fastställelseintyget uppger representanterna, som först frågar vad fastställelseintyg är, att det är så de alltid har gjort. På Skolinspektionens fråga om varför huvudmannen inte har en kvalificerad revisor uppger representanterna att de har det och att denne skrivit under revisionsberättelsen varje år.

I skriftligt yttrande anger huvudmannen i huvudsak följande. Huvudmannen har anlitat en redovisningsfirma för revision av årsredovisningen och revisorn har sakkunskaper i redovisning och revision. Eftersom föreningen har färre än 50 anställda, tillgångar och skulder uppgående till mindre än 40 miljoner kronor och intäkter på mindre än 80 miljoner kronor, finns det inte något krav på auktoriserad revisor. Syftet med fastställelseintyget är att intyga att årsredovisningen stämmer överens med balans- och resultaträkningen för året. Att fordringar redovisats under skulder med omvänt tecken handlar om en gammal restpost sedan flera år tillbaka, vilken har kunnat åtgärdas i samband med återbäring från Folksam Liv vårterminen 2022. Restposten bokfördes på skuldsidan med omvända tecken för att det var en inestående lön/ferielön, dvs. att en månadslön bokades upp för personalens räkning i bokföringen inför nästkommande läsår. Då detta var en alltför omständlig procedur och det är lättare att bokföra den faktiska månadslönen för konsekvent kontinuitet justerades dessa upplupna kostnader i och med vårterminen 2022. Efter att detta justerades 2022 är den ekonomiska

redovisningen därefter korrekt vad gäller tillgångs- respektive skuldsidan, vilket framgår av årsredovisningen efter 2022-06-30. Huvudmannen har samtidigt uppgivit att de redovisar denna justering som en minskning av finansiella intäkter istället för att redovisa det som en justering utav personalkostnader. Vidare har huvudmannen uppgivit att en återbäring om 1,6 miljoner kronor från Folksam Liv delvis periodiserats och delvis intäktsförts. Delen som intäktsförs redovisas som finansiella intäkter istället för övriga intäkter och inget i utredningen tyder på att resterande del utav återbäringen utgör förutbetalda intäkter. Huvudmannen har även uppgivit att det i årsredovisningen redovisade beloppet under rubriken "checkräkningskredit" bör bytas till "lån SEB".

Rättslig reglering

Ägar- och ledningsprövning

Enligt 2 kap. 5 § skollagen (2010:800) får enskilda efter ansökan godkännas som huvudmän för bland annat förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola. Godkännande ska enligt 2 kap. 5 § andra stycket lämnas om den enskilde genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten, har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten och i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Vidare krävs enligt bestämmelsens tredje stycke att den enskilde i övrigt bedöms lämplig. Vid lämplighetsbedömningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas.

Av 2 kap. 5 a § skollagen framgår att följande personer ska omfattas av ägar- och ledningsprövningen när det gäller en juridisk person: den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, styrelseledamöter och styrelsesuppleanter, bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag samt personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten. Enligt bestämmelsens andra stycke ska prövningen enligt 5 § tredje stycket, i fråga om en juridisk person, avse de personer som anges i första stycket och den juridiska personen.

Av 2 kap. 5 b § skollagen framgår att en sökande inte ska anses som lämplig enligt 5 § tredje stycket om det finns en risk för att barn eller elever i den verksamhet som ansökan avser kommer att utsättas för våld, tvång eller hot, diskriminering eller kränkande behandling, eller påverkan som syftar till motarbetande av grundläggande fri- och rättigheter eller det demokratiska styrelseskicket.

I 26 kap. 3 § 5 p. skollagen anges att Skolinspektionen har tillsyn över att enskilda som godkänts av Skolinspektionen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5 §.

I förarbeten till skollagen framgår att kravet på insikt är viktigt för att säkerställa att den som avser bedriva skolverksamhet har goda förutsättningar att kunna erbjuda en verksamhet av god kvalitet. Kravet på insikt omfattar bland annat krav på kunskap om innehållet i den lagstiftning som reglerar den specifika verksamheten

samt därutöver kunskap bl.a. om de arbetsrättsliga och arbetsmiljörättsliga regler som gäller för verksamheten. Vidare framgår att det krävs att företrädarna har kunskap om de ekonomiska regelverk som styr associationsformen, exempelvis reglerna i årsredovisningslagen och aktiebolagslagen. Bedömningen ska ske samlat för hela den berörda kretsen. Det krävs alltså inte att samtliga personer i den berörda kretsen har kunskapen, utan endast att kunskapen finns representerad inom kretsen (jfr. prop. 2009/10:165 s. 643 och prop. 2017/18:158 s. 46 f. och 121 f.).

Årsredovisning

Av 6 kap. 2 § bokföringslagen (1999:1078) framgår att en årsredovisning skall upprättas och offentliggöras enligt bestämmelserna i årsredovisningslagen eller, i förekommande fall, lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag eller lagen om årsredovisning i försäkringsföretag.

Av 2 kap. 2 § årsredovisningslagen (1955:1554) framgår att årsredovisningen skall upprättas på ett överskådligt sätt och i enlighet med god redovisningssed.

Enligt 2 kap. 3 § årsredovisningslagen ska balansräkningen, resultaträkningen och noterna upprättas som en helhet och ge en rättvisande bild av företagets ställning och resultat. Om det behövs för att en rättvisande bild skall ges, skall det lämnas tilläggsupplysningar. Om avvikelse görs från vad som följer av allmänna råd eller rekommendationer från normgivande organ, skall upplysning om detta och om skälen för avvikelsen lämnas i en not.

Av 2 kap. 7 § årsredovisningslagen framgår bland annat att i aktiebolag, ekonomiska föreningar och andra företag, som företräds av en styrelse, ska årsredovisningen skrivas under av samtliga styrelseledamöter. Om en verkställande direktör är utsedd, ska även denne skriva under årsredovisningen.

Vidare framgår att årsredovisningen ska innehålla uppgift om den dag då den undertecknades.

Av 8 kap. 3 § årsredovisningslagen framgår att när det gäller aktiebolag och ekonomiska föreningar ska styrelseledamot eller verkställande direktör, i samband med offentliggörande av årsredovisningen, på årsredovisningen teckna bevis om att balansräkningen och resultaträkningen har fastställts. Motsvarande krav finns inte för handelsbolag, stiftelser och övriga företag.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen har gjort bedömningen att följande personer tillhör ledningskretsen: LG såsom styrelseordförande, HS, CC, RE, KS, SG, RA, ALu och ÅF såsom styrelseledamöter samt ALa, MP, SAT, FAI, II, AS, JE, BP och MK såsom styrelsesuppleanter.

Det har av utredningen i ärendet inte framkommit annat än att ledningskretsen genom erfarenhet eller på annat sätt förvärvat insikt i skollagstiftning, arbetsrätt

och arbetsmiljörätt samt att huvudmannen och personerna i dess ledningskrets uppfyller författningarnas krav avseende lämplighet.

Skolinspektionen bedömer dock att ledningskretsen inte uppfyller kraven på förvärvad insikt i de ekonomiska regelverk som gäller för den aktuella associationsformen. Huvudmannen har i denna del angett att ett flertal personer i ledningskretsen har kunskap eller erfarenhet kring ekonomiska regelverk; exempelvis ÅF och MK genom arbete som rektor/biträdande rektor, RE genom eget företag och juridikstudier, LG som internrevisor i bostadsrättsförening under tre år och AL som kassör i olika ideella föreningar och genom interna kassörsutbildningar. Utredningen visar att dessa personer, med undantag för AL, har suttit i ledningskretsen mellan fem och nio år. Den erfarenhet, om än relativt begränsad, som huvudmannen redogjort för samt ledamöternas längre erfarenhet från huvudmannens styrelse, får enligt Skolinspektionens bedömning typiskt sett anses ha gett insikt i ekonomiska regelverk. I tillsynen har dock flera felaktigheter konstaterats vad gäller den ekonomiska redovisningen och därmed sammanhängande frågor. Exempelvis har årsredovisningarna inte undertecknats av alla personer i styrelsen och inte alltid daterats, i strid mot årsredovisningslagen. Detta strider även mot föreningens egna stadgar som anger att samtliga ordinarie ledamöter ska underteckna verksamhetsberättelse och årsredovisning. Skolinspektionen konstaterar att fastställelseintyg, som inte utgör ett krav för ideell förening, inte ersätter signaturer på årsredovisningen. Huvudmannen har inte heller en kvalificerad revisor, trots att det ska finnas enligt föreningens stadgar. Det finns även bokföringsmässiga felaktigheter i den ekonomiska redovisningen. Att fordringar redovisats under skulder och skulder under tillgångar medför att redovisningen inte ger en rättvisande bild av företagets ställning och att intäkter skjuts framåt gör att resultatet blir missvisande.

De felaktigheter som framkommit i tillsynen visar enligt Skolinspektionens bedömning på otillräcklig kunskap om bokföringslagens och årsredovisningslagens regler samt även om vad som gäller för en ideell förening. Då det i stor utsträckning saknas rättslig reglering kring associationsformen ideell förening är det föreningens stadgar som reglerar föreningens verksamhet. Det är vidare styrelsen i sin helhet som ansvarar för bland annat årsredovisningen. Huvudmannens svar på Skolinspektionens kompletterande frågor kring felaktigheter visar enligt Skolinspektionens bedömning att felaktigheterna beror på otillräcklig kunskap om bokföringslagen, årsredovisningslagen samt stadgarnas betydelse för en ideell förening. Vad huvudmannen angett om att det inte krävs en kvalificerad revisor för föreningen saknar betydelse, eftersom en sådan ska finnas enligt föreningens stadgar. Mot denna bakgrund gör Skolinspektionen bedömningen att ledningskretsen, även med beaktande av den utbildning och erfarenhet som huvudmannen redogjort för och den tid som flera av dessa personer suttit i ledningskretsen, saknar tillräcklig insikt i de ekonomiska regelverk som gäller för verksamheten.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Föreningen för Musiklådan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller erfarenhet eller på annat sätt förvärvat insikt i de ekonomiska regelverk som styr associationsformen. Det finns därför skäl att förelägga Föreningen för Musiklådan att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Prövning av ekonomiska förutsättningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har i ärendet inkommit med årsredovisning avseende räkenskapsåret 2021/2022 och en aktuell balans- och resultatrapport för perioden juli till och med september 2022. I ärendet har även kreditupplysning inhämtats. Av utredningen framgår att huvudmannen bär sina kostnader och har ett stabilt eget kapital och det finns inget som tyder på att huvudmannen inte kan betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 5 § skollagen framgår bland annat att godkännande som skolhuvudman ska lämnas om den enskilde har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten.

I 26 kap. 3 § 5 p. skollagen anges att Skolinspektionen har tillsyn över att enskilda som godkänts av Skolinspektionen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5 §

Skolinspektionens bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Föreningen för Musiklådan har ekonomiska förutsättningar att bedriva skolverksamheten. Ärendet avslutas därför i denna del.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Fredrik Johansson, beslutsfattare.

Utredaren Johanna Tinghammar Bruck har varit föredragande i ärendet. I ärendets slutliga handläggning har även ekonomen Christina Lundborg och regionjuristen Maria Nyman medverkat